

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор Володимир-Волинського
фахового коледжу

~~Олександр КОНОВАЛЮК~~

Наказ № 37 від «9» бересня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію самостійної роботи
здобувачів освіти
у Володимир-Волинському фаховому коледжі

Володимир

2022

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про організацію самостійної роботи здобувачів освіти у Володимир-Волинському фаховому коледжі (далі – Положення), розроблено керуючись Законами України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», на основі Положення про організацію освітнього процесу у Володимир-Волинському фаховому коледжі.

1.2 Мета цього Положення – визначити основні засади організації та контролю самостійної роботи здобувачів освіти та проведення індивідуально-консультативної роботи викладачів у Володимир-Волинському фаховому коледжі (далі – Коледж).

1.3 Це Положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної роботи здобувачів освіти та спрямоване на вирішення таких завдань:

- визначення принципів та порядку організації самостійної роботи здобувачів освіти Коледжу;
- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи здобувачів освіти Коледжу;
- формування у здобувачів освіти практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з освітніх компонентів (реферати, курсові та дипломні проекти (роботи) тощо);
- сприяння розвитку у здобувачів освіти мотивації до навчання та поглиблення професійних наукових та практичних інтересів;
- формування професійних якостей, розвитку знань, умінь та навичок майбутніх фахівців;
- сприяння формування у здобувачів освіти культури розумової праці, самостійності та ініціативи в пошуку та набутті знань, вироблення навичок роботи з літературою та джерелами.

1.4 Самостійна робота здобувачів освіти є складником освітньої діяльності Коледжу.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

2.1 Самостійна робота здобувачів освіти - це форма організації освітнього процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота здобувачів освіти є основним засобом засвоєння навчального матеріалу під час позааудиторної роботи. Самостійна робота спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти під час навчання, їх поглиблення, набуття та удосконалення практичних навичок та вмінь відповідно до обраного напрямку підготовки.

2.2 Навчальний час, відведений для самостійної роботи, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним

(робочим навчальним) планом і становить від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретного освітнього компонента. Співвідношення обсягів самостійної роботи та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретного освітнього компонента, його місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в освітньому процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

2.3 Організація самостійної роботи здобувача освіти спрямовується на оволодіння вміннями та навичками (компетентностями) щодо:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці;
- роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- роботи з додатковою літературою;
- конспектування літературних джерел;
- опрацювання статистичної інформації;
- аналізу інформації;
- роботи на персональному комп'ютері, використання інтернет-ресурсів;
- написання повідомлень, рефератів, доповідей, підготовка виступів, презентацій, пошукових робіт;
- проведення експериментальних досліджень, передбачених певними темами і розділами освітніх компонентів;
- застосування набутих знань для розв'язання практичних завдань;
- вирішення тестових завдань;

2.4 Метою самостійної роботи є системне та послідовне формування компетентностей майбутнього фахівця, досягнення очікуваних результатів навчання та формування у здобувачів освіти самостійності у здобутті та поглибленні знань, що сприятиме підвищенню конкурентноспроможності майбутніх фахівців на ринку праці.

2.5 Основними завданнями самостійної роботи є послідовне вироблення навичок самостійної, ефективної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні європейських стандартів.

3. ФОРМИ, ВИДИ І ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1 Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається навчальною програмою конкретного освітнього компонента, завданнями та рекомендаціями викладача.

3.2 Самостійна робота здобувача освіти над засвоєнням навчального матеріалу з конкретного освітнього компонента може виконуватися в бібліотеці коледжу, навчальних кабінетах та лабораторіях, домашніх умовах.

3.3 Організаційні форми самостійної роботи здобувачів освіти:

- робота, яка виконується самостійно поза аудиторією, або з урахуванням специфіки освітнього компонента під керівництвом викладача, під час

виконання якої здобувач освіти може отримати методичну допомогу у вигляді консультації. Така робота може включати вивчення окремих розділів освітнього компонента, роботу з використанням комп'ютерної техніки або лабораторного обладнання тощо. Ці завдання можуть бути навчального, навчально-дослідного, творчого, проектно-конструкторського характеру тощо. Головна їх мета: закріплення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі освіти набувають у процесі навчання, а також застосування їх на практиці;

- індивідуальні завдання видаються здобувачам освіти у терміни, передбачені робочою навчальною програмою освітнього компонента, і виконуються кожним здобувачем самостійно при консультуванні з викладачем. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучається декілька здобувачів освіти, в тому числі інших спеціальностей.

3.4 На самостійну роботу можуть вноситись:

- частина теоретичного матеріалу, менш складного за змістом;
- окремі практичні роботи, які не потребують безпосереднього керівництва викладача;
- окремі питання, що висвітлюються в літературних джерелах та які не розглядаються на лекціях;
- підготовка до семінарських, практичних та лабораторних занять;
- вирішення та письмове оформлення задач, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру;
- аналіз конкретної виробничої ситуації;
- оформлення звіту з практичної або лабораторної роботи;
- виконання контрольних робіт здобувачами освіти заочної форми навчання;
- виконання індивідуальних завдань;
- пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу;
- написання курсового проекту (роботи) та кваліфікаційної роботи.

3.5 Самостійна робота здобувачів освіти включає:

- підготовка до поточних аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання завдань з освітнього компонента протягом семестру;
- робота над окремими темами освітнього компонента, які згідно з навчальною програмою освітнього компонента, винесені на самостійне опрацювання здобувачів освіти;
- виконання лабораторних та практичних робіт;
- підготовка до всіх видів контрольних випробувань (самостійні та контрольні роботи, заліки, іспити);
- участь в інтерактивних семінарах, заняттях з використанням тренінгових форм, рольових та ділових іграх, які проводяться у позааудиторний час;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- участь у роботі факультативів, спецкурсів тощо;
- пошуково-аналітична робота:

- виконання індивідуальних творчих письмових робіт, які винесені на СРС (творчі письмові завдання, реферати, рецензії тощо);
- виконання індивідуальних та колективних творчих робіт у вигляді електронних матеріалів, аудіо та відео матеріалів (презентації, відеофільми тощо);
- робота над першоджерелами (книги, статті);
- наукова робота:
- робота у предметних гуртках;
- участь у науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах;
- підготовка наукових публікацій;
- самоперевірка (самоконтроль, самооцінка) знань, умінь, навичок та рівня розвитку особистості:
- самооцінка здобувачем освіти рівня особистих знань, умінь та навичок (теоретичні питання для самоконтролю, тести для самоконтролю знань, творчі питання, тести для визначення відповідних умінь тощо);
- самооцінка здобувачем освіти рівня етичних, психологічних, комунікативних та ін. якостей особистості (самотестування, участь у ділових іграх, тренінгових формах занять тощо);
- підготовка до атестації здобувачів освіти;
- самостійна робота здобувачів освіти заочної форми навчання;
- інші види діяльності, що ініціюється Коледжем, відділенням, цикловою комісією й радою самоврядування здобувачів освіти.

3.6 Для організації самостійної роботи здобувача освіти необхідні такі умови:

- готовність здобувача освіти до самостійної роботи, наявність мотивації до надбання знань;
- наявність та доступність необхідної навчально-методичної літератури та довідкового матеріалу;
- наявність відповідної матеріально-технічної бази: навчально-лабораторного обладнання, комп'ютерних класів тощо;
- система регулярного контролю якості виконаної самостійної роботи;
- консультаційна допомога викладача.

3.7 Самостійна робота здобувача освіти повинна:

- бути виконана особисто здобувачем освіти або групою здобувачів освіти, де кожен член колективної роботи виконує свою частку самостійно;
- мати вигляд закінченої розробки (чи її етапу), де розкриваються ті аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;
- демонструвати достатню компетентність автора (авторів) у розкритті питань, що досліджуються;
- мати навчальну, наукову та/або практичну спрямованість та значимість, містити певні елементи новизни (при виконанні науково-дослідної роботи).

3.8 Письмова самостійна робота здобувача освіти оформляється відповідно до вимог, розроблених цикловою комісією та інших нормативних документів, що стосуються виконання та оформлення навчально-методичних та інших робіт.

3.9 Відповідальність за якість самостійної роботи безпосередньо несе здобувач освіти.

3.10 Самостійна робота здобувача освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретного освітнього компонента:

- основна література (підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикуми тощо).
- додаткова література (наукова, фахова, періодична);
- методичні матеріали, які повинні передбачити можливість проведення самоконтролю з боку здобувача освіти.

3.11 Самостійна робота, яка не передбачена освітньо-професійною програмою (навчальним планом та навчально-методичними матеріалами) але сприяє зовнішньому розкриттю та конкретизації її змісту, може здійснюватися за ініціативою здобувача освіти з метою реалізації його власних навчальних та професійних інтересів.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

4.1 Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача освіти, регламентується навчальним та робочим навчальним планом.

4.2 Співвідношення обсягів аудиторних занять та самостійної роботи визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретного освітнього компонента, його місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в освітньому процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

4.3 Перелік завдань для самостійної роботи здобувачів освіти (обов'язкових для виконання та за вибором), форми її організації та звітності, терміни виконання кожного виду роботи визначаються робочою навчальною програмою освітнього компонента. Для організації самостійної роботи обов'язковим є визначення обсягу часу, відведеного на самостійну роботу, тематика занять, список рекомендованих джерел, форма звітування.

4.4 Методика організації самостійної роботи залежить від структури, характеру та особливостей освітнього компонента, що вивчається, обсягу годин, виділених на її вивчення, виду завдань для самостійної роботи, рівня підготовки здобувачів освіти та умов початкової діяльності.

4.5 Викладач, у процесі підготовки здобувачів освіти до самостійної роботи, особливу увагу звертає на формування раціональних умінь та навичок розумової праці (вміння працювати з навчальною/науковою літературою, розподіляти матеріал на змістовні частини, складати план і запитання до прочитаного, виділяти головну думку, самостійно робити висновки з прочитаного та доводити їх) .

4.6 Організація самостійної роботи здобувача освіти містить у собі розробку необхідної документації, що регламентує та методично забезпечує самостійну діяльність (методичні рекомендації до опрацювання окремих тем і розділів, перелік питань, теми рефератів, графічні, практичні або творчі завдання , інструкції до їх виконання тощо).

4.7 Самостійна робота з кожного освітнього компонента може містити крім обов'язкової складової, яка передбачає виконання завдань, які здобувач освіти вибирає з метою розширення професійних знань, особистого рейтингу.

4.8. Здобувачі освіти, які розпочинають вивчення освітнього компонента, мають бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи з дисципліни, а саме: перелік обов'язкових та вибіркових завдань, терміни їх виконання й особливості оцінювання, а також отримати опис освітнього компонента, методичні вказівки та індивідуальні завдання для виконання самостійної роботи тощо.

4.9 Циклові комісії можуть розробляти окрім навчальних програм з освітнього компонента, інші методичні документи, які сприятимуть досягнення високої якості виконання самостійної роботи здобувачів освіти.

4.10 Самостійна робота здобувача освіти забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретного освітнього компонента: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій та практикумами (в т.ч. на електронних носіях) тощо.

4.11 З метою методичного забезпечення самостійної роботи здобувачів освіти викладачі розробляють методичні посібники, збірники тестів та ситуаційних завдань, посібники до самостійного вивчення всіх розділів курсу освітнього компонента та окремих складних тем. Методичні посібники мають бути розроблені з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи.

4.12 Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення навчального матеріалу повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу засвоєння матеріалу з зазначенням інформаційних джерел, питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання та приклад оформлення самостійної письмової роботи.

4.13 Методичні вказівки до виконання курсових проєктів (робіт) та кваліфікаційних робіт визначають тему, мету, хід дослідження, містять список рекомендованих джерел інформації.

4.14 Тематика курсових проєктів (робіт) та кваліфікаційних робіт повинна відповідати завданням, бути актуальною щодо освітнього компонента і тісно пов'язаною з вирішенням практичних фахових завдань

5. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1 Контроль самостійної роботи здобувачів освіти здійснюється в залежності від виду самостійної роботи та передбачає такі форми:

- тестування;
- контрольні питання після лекції;
- контрольні роботи;
- співбесіда;
- захист курсових проєктів (робіт);
- захист кваліфікаційних робіт;
- перевірка виконання індивідуального завдання під час практики;
- ділові ігри та науково-практичні конференції;
- завдання, що передбачають нестандартні рішення;
- звіти з виконання лабораторних, практичних та інших видів робіт;
- презентації;
- індивідуальне домашнє завдання та його захист;
- інші форми.

5.2 У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, винесеного на самостійне вивчення;
- уміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно опрацьованого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалу згідно вимог.

5.3 Самостійна робота здобувачів освіти може оцінюватися як:

- підготовка до аудиторних занять;
- самостійне опрацювання (конспектування) тем у цілому чи окремих питань, що не увійшли до лекційних, практичних (семінарських, лабораторних) занять з освітнього компонента;
- написання рефератів (доповідей);
- проведення розрахунків;
- підготовка презентацій;
- опрацювання завдань робочих зошитів;
- підготовка конспектів, повідомлень;
- підготовка анотацій, реферативних матеріалів з публікацій;
- результати участі в олімпіадах, конкурсів по професії, спортивних

змаганнях тощо.

5.4 Проведення консультацій викладачами Коледжу при організації самостійної роботи здобувачів освіти.

Консультація – один із видів навчальних занять у Коледжі, що передбачає роботу викладача зі здобувачами освіти або групою здобувачів освіти, яка проводиться поза розкладом навчальних занять з певного освітнього компоненту. Сутність проведення консультації полягає у створенні необхідних умов для реалізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти і має на меті здійснення роз'яснення, систематизації, поглиблення та закріплення теоретичних і практичних знань, які здобувачів освіти отримують в процесі навчання, зокрема, і під час практики. Метою проведення консультацій є:

- виявлення обсягу, глибини і якості сприйняття навчального матеріалу; недоліків чи прогалин у знаннях та встановлення їх причин і шляхів усунення;
- стимулювання інтересу до навчальної дисципліни;
- підвищення рівня підготовки, всебічне сприяння в опануванні ним матеріалів освітнього компоненту;
- розвиток у здобувача освіти навичок самостійного опрацювання матеріалу та оволодіння методикою досліджень, зокрема наукових.

5.5 Консультації викладача зі здобувачами освіти проводяться відповідно до графіку, в якому визначено день проведення консультації.

5.6 Результати самостійної роботи здобувачів освіти оцінюються згідно з чинними шкалами оцінювання: 12-бальною, 4-бальною, національною.

Розглянуто і схвалено
Педагогічною радою коледжу
Протокол № 119 від «30» 08 2022 року